

Kermis in de 'Zuiderzeemuseum'stad

Piet Duijts over fakirs en boeienkoningen

Kinderen die zwieren, schommelen en draaien in de luchtschommel en bootjesmolen. In de bussentent en bij de vliegbommetjes kunnen jong en oud zich naar hartelust uitleven en hun behendigheid testen. Een krachtmeting bij de Kop van Jut. Het kan allemaal op de nostalgische kermis die van 5 tot en 13 juli in het Zuiderzeemuseum staat. Alle attracties op deze kermis worden verzorgd door Piet Duijts, een kermisman in hart en nieren. Hij komt dan ook uit een familie met een rijk kermisverleden. Wij besloten hem eens wat meer te vragen over de mensen achter de kermis.

Hij laat ons een foto van een familie bij een woonwagen zien. "Dit is de familie van mijn moeders kant", zegt hij. "Mijn opa was Piet de boeienkoning. Dat kleine meisje daar is mijn moeder. Met deze woonwagen trokken ze van kermis naar kermis. Een woonwagen was vroeger een luxe bezit. Veel mensen hadden een huifkar. Gemiddeld deed men er zo'n veertien dagen over om van de ene naar de andere plek te komen. Ze gingen vooral naar de grote kermissen want mijn opa moest het hebben van grote hoeveelheden mensen. De plaatsen die ze bezochten mochten ook niet te dicht bij elkaar liggen. Mijn opa kon bijvoorbeeld niet de ene week in Leiden op de kermis staan en daarna in Sassenheim. De mensen zouden hem en de act dan herkennen. Eerst deed mijn opa de act alleen, maar later kreeg hij gezelschap van mijn oom, Piet junior. Daar kan ik nog wel een leuk verhaal over vertellen. Op een gegeven moment wilden ze een boeienact opvoeren in een schippersplaats. De schippers in deze plaats konden echter geweldig goed knopen leggen. Toch liet mijn oom zich boeien door de vissers. De knopen zaten echter zo strak dat hij niet meer los kwam. Mijn opa bedacht ter plekke een list. "Ja, maar dat is ook geen boeienkoning, dat is mijn zoon een leerling boeienkoning", zei hij. "Maak hem maar los en boei mij maar." Mijn opa liet zich boeien. Zijn pet hield hij in zijn mond om mee te mansen (geld op te halen). De schippers geloofden niet dat hij wel los kon komen en dus gaven ze grif geld om de act te zien mislukken. Het duurde even, natuurlijk ook om de spanning op te bouwen, maar onder luid applaus wist hij zich na enige tijd los te worstelen. Sinds die tijd bouwden ze de act altijd zo op. Het zorgde natuurlijk voor grote hilariteit onder het publiek dat zoonlief niet loskwam en vader wel."

Kermishuwelijk

Piet Duijts leerde zijn vrouw Corrie Eckelboom kennen op de kermis, bij de gokautomaten. Corrie en haar twee zusters werkten bij hun vader. Bij het huwelijk kregen Piet en Corrie een klokkenspeltent mee. Bij dit spel moest je met een wijzer proberen om zoveel mogelijk punten te halen. Door hun huwelijk zet de familie Duijts de kermistraditie voort. "De familie van mijn vrouw, Eckelboom, is een echte kermisfamilie", zegt Duijts. "Zo staan ze al 100 jaar op de Kermis in Liende op de Veluwe. Haar opa, Karel Eckelboom senior, stond op de markt als fakir. Bij deze attractie schreven mensen hun naam op een bon en deden die in een grote pot. Karel haalde de bonnen er met veel vertoon uit. Op de achterkant van de bon stond dan een persoonlijke horoscoop geschreven. Deze truc is nooit geëvenaard. Tot op de dag van vandaag weet men niet hoe ze het deden. Zijn zoon Nico assisteerde bij de act. Hij was vooral goed in 'bonneseuren'. Dit was het aankondigen van de act waarbij

hij de mensen natuurlijk zo enthousiast mogelijk probeerde te maken. Veel van de attracties die kermismensen vroeger brachten, werden van een ander gekocht of zelf verzonnen. Vader Karel Eckelboom bedacht vooral behendigheidspelletjes. Hij was de eerste die met een draaibord - een soort rad van fortuin, maar dan liggend en met vakken, waar al dan niet prijsjes in lagen - de kermissen afgang."

Liefde voor nostalgische attracties

De kermis zit Duijts in het bloed. Hij heeft altijd met kermisattracties gereisd. Eerst met moderne attracties als een goktent en kindervliegtuigmolen. Halverwege de jaren '80 ontwikkelde hij een liefde voor oude attracties en kocht een nostalgische hobbelpaas. Later kwamen daar een draaimolen en luchtschommel bij. Nu is hij de trotse bezitter van tientallen nostalgische attracties. Het onderhoud en het opbouwen van deze attracties gebeuren voornamelijk in eigen beheer. Uiteraard krijgt hij daarbij veel hulp van zijn familie; zijn vrouw, kinderen, schoonzussen en schoonvader helpen allemaal mee. "Ik ben eigenlijk nog de enige met authentieke kermisattracties", zegt Duijts. "Mijn 'Kop van Jut' is bijvoorbeeld van ruim voor de oorlog. Ik breng de attracties ook zoveel mogelijk terug in de oorspronkelijke staat. Dit gebeurt aan de hand van spaarzame foto's, restanten van oude attracties en boeken. De moeilijkheid is dat je vaak wettelijk verplicht bent om aanpassingen aan bijvoorbeeld de techniek te doen. Momenteel loopt een aantal attracties nog op waterweerstand, maar in de toekomst mag dat waarschijnlijk niet meer. Ook heb ik de bodem van de luchtschommel moeten aanpassen. Vroeger stond deze verankerd in de grond, tegenwoordig is hij van aluminium en verzwaard om dezelfde veiligheid te garanderen. Veel exploitanten passen ook de kleuren en de verlichting aan, aan de eisen van deze tijd. Daar doe ik echter niet aan mee. Mijn attracties blijven zo oorspronkelijk mogelijk." Op de vraag waarom hij zo van de oude kermis houdt, antwoordt Piet: "Alleen al dat opbouwen van die attracties is zo mooi. Als je die glimmende stangen ziet en de mooi beschilderde kap zit er weer op, dan geniet ik nog altijd weer van mijn vak."